

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ 1940 - 1944

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ ΒΑΣΕΙ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

ΤΟΥ Γ.Ε.Ν.

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Γ. ΦΩΚΑ, ΑΝΤΙΝΑΥΑΡΧΟΥ

ΤΟΜΟΣ Α'

ΑΠΟ ΤΗΣ ΠΡΟΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΜΕΧΡΙ

ΤΗΣ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

27 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1941

Ιδίας έκείνας ήμέρας ό "Αγγλος Ναύαρχος, μέσω του "Αγγλου Ναυτικού 'Ακολούθου εν Αθήναις, έπιστολήν πρὸς τὸν Α.Γ.Ε.Ν., διὰ τῆς ὁποίας ἔξεφραζε πρὸς αὐτόν, τὸν Α.Σ., τὸν ἀξιωματικούς, τὸν ὑπαξιωματικούς καὶ ναύτας τοῦ Β.Ν. τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν ἴκανότητα, μεθ' ἣς τοῦτο ἀνταπεκρίνετο εἰς τὰ ποικίλα ἔργα τῆς δυσχεροῦς του ἀποστολῆς. 'Ωσαύτως ἐμνημόνευεν ίδιαιτέρως τὰς ἐπιτυχεῖς ἐνεργείας τῶν ἡμετέρων ἀντιτορπιλλικῶν καὶ ὑποθρυκίων εἰς περιοχὰς πολὺ ὑπερτέρων ἔχθρικῶν δυνάμεων καὶ ἐν τέλει ἔξεφραζε τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἀποφασιστικότης, μεθ' ἣς κυβερνῶνται τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, ταχέως θέλει φέρει περαιτέρω καλὰ ἀποτελέσματα. 'Ετερμάτιζε τὴν ἐπιστολήν του ό "Αγγλος Ναύαρχος μὲ τὴν φράσιν: «Ἐνχόμεθα ὑπὸ πᾶσαν ἐπιτυχίαν καὶ εἴμεθα ὑπερήφανοι, διότι συνεργαζόμεθα μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ».

4. *'Η ἀνάγμη διακοπῆς τῶν πρὸς τὴν Ἀλβανίαν Ἰταλικῶν ἐνισχύσεων. Νέον σοβαρὸν πολεμικὸν συμβούλιον.*

Παρ' ὅλην τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ναυτικῆς ἡγεσίας περὶ συμμετοχῆς τῶν Ἑλληνικῶν ναυτικῶν δυνάμεων εἰς ἐνεργοτέρας ἐπιχειρήσεις κατὰ τοῦ ἔχθροῦ, ἐπιθυμίαν τὴν ὁποίαν οἱ "Αγγλοι, ὅπως ἔξεθέσαμεν, δὲν ἐφαίνοντο διατεθειμένοι νὰ ἴκανοποιήσουν, τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἀπησχόλει ἰδιαιτέρως τὸ ζήτημα διακοπῆς ἡ τουλάχιστον τῆς σημαντικῆς παρεμποδίσεως τῶν πρὸς τὴν Ἀλβανίαν Ἰταλικῶν ἐνισχύσεων. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν συνεκλήθη τὴν 11ην Δεκεμβρίου 1940 εἰς νέαν συνεδρίασιν τὸ Ἀνώτ. Πολεμικὸν Συμβούλιον, διὰ νὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ φλέγον αὐτὸν θέμα, ποὺ είχεν ἀπασχολήσει τὸ Συμβούλιον καὶ κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ συνεδρίασιν τῆς 14ης Νοεμβρίου (ἴδε σελ. 122 κ.έ.). Τὸ Ἀνώτ. Πολεμικὸν Συμβούλιον συνῆλθε τὸ ἑσπέρας τῆς 11ης Δεκεμβρίου εἰς τὸ Γεν. Στρατηγεῖον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Βασιλέως παρισταμένου καὶ τοῦ Διαδόχου, συμμετεῖχον δὲ εἰς αὐτὸν ὁ Πρωθυπουρογός, οἱ ὑφυπουρογοὶ Στρατιωτικῶν, Ναυτικῶν καὶ Ἀεροπορίας, ὁ Ἀρχιστράτηγος, ὁ Ἀρχιγένος τοῦ Γ.Ε.Ν. καὶ δύο ὑπάλληλοι τοῦ Τπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν αὐτήν, τὰ πρακτικὰ τῆς ὁποίας ἐτήρησεν ὁ Α.Γ.Ε.Ν., ὁ Πρωθυπουρογός ἀνέπτυξεν ἐν ἀρχῇ ὅτι θὰ συνέφερε νὰ ἐκμεταλλευθῇ ἡ Ἑλλὰς οἰανδήποτε εὐκαιρίαν δράσεως εἰς τὰ Δωδεκάνησα, ἔστω καὶ χωρὶς τὴν συμμετοχὴν τῶν "Αγγλων, οἵτινες ἐν τούτοις ἐπιζητοῦν ζωηρῶς τὴν ἀπὸ τοῦδε κατάληψιν τῶν νήσων τούτων. Πρέπει συνεπῶς, συνέχισεν ὁ Πρωθυπουρογός, νὰ μελετήσωμεν σοβαρῶς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην, δημιουργοῦντες τετελεσμένον γεγονὸς ὑπὲρ ἡμῶν. 'Ο χρόνος καθ' ὃν θὰ ἀναληφθῇ μία τοιαύτη ἐπιχείρησις, εἶναι ἄγνωστος. "Ισως εἰναι ἐγγύς. "Ισως νὰ ἀποφασισθῇ μετὰ τὴν δόλσχερη ἐκκαθάρισιν τοῦ πολέμου εἰς τὴν Ἀλβανίαν. 'Οπωσδήποτε ἀνάγκη εἶναι νὰ ληφθῇ ὑπ' ὅφιν ὅτι ἐνδεχόμεναι ἐνδιά-

μεσοι ναυτικαὶ ἐπιχειρήσεις πιθανὸν νὰ ἐπηρεασθοῦν ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησιν τῶν Δωδεκανήσων.

Ἄπεχώρησαν μετὰ ταῦτα οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, οἵτινες ἐτήρησαν τὰ πρακτικὰ τῶν δηλώσεων τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἀναφορικῶς πρὸς τὸ Δωδεκανησιακὸν ζῆτημα, καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Πρωθυπουργὸς εἶπε τὰ ἔξῆς: «Τπάροχει εἰς μερικοὺς ἡ γνώμη ὅτι τὸ Β.Ν. δὲν συμβάλλει δσον πρέπει εἰς τὸν ἄγῶνα τοῦ Στρατοῦ εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Θὰ πρέπη ἐπομένως τὸ ζῆτημα αὐτὸν νὰ συζητηθῇ εὐρέως, ὥστε ἐπὶ τοῦ σοβαροῦ τούτου προβλήματος νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις, ἐπὶ τῶν δποίων νὰ εἰμεθα δλοι σύμφωνοι».

Ο Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν ἀνέπτυξε τότε ὅτι ἡ ἐνέργεια τοῦ Στρατοῦ πρέπει νὰ βοηθηθῇ ἀπὸ ἀνάλογον τὸ Β. Ναυτικοῦ, ἵνα σταματήῃ ἡ περιορισθῇ ὁ συνεχῆς ἀνεφοδιασμὸς τοῦ ἐχθροῦ διὰ θαλάσσης, μὲ προσωπικὸν καὶ ὑλικόν. Ἐὰν τώρα δὲν δυνηθῇ νὰ μᾶς βοηθήσῃ τὸ Ναυτικόν, δὲν βλέπει πότε ἄλλοτε θὰ τὸ χρειασθῶμεν. Τώρα ἐτελείωσαν πᾶσαι σχεδὸν αἱ Στρατιωτικαὶ μεταφοραὶ καὶ πρέπει δλαι αἱ δυνάμεις μαζ νὰ διατεθοῦν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν. Ἡ ἐπιχείρησις τῶν Δωδεκανήσων εἰναι περιττή, ἐὰν ἡ τῆς Ἀλβανίας δὲν ἀχθῇ εἰς καλὸν πέρας. Συνεπῶς ζητοῦμεν ἀπὸ τὸ Β. Ναυτικὸν νὰ μᾶς εἴπῃ εἰς τί μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήσῃ.

Ο Πρωθυπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι δεδομένου ὅτι λείπει ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Στόλου, καλὸν θὰ εἰναι ἡ συζήτησις νὰ συνεχισθῇ μετὰ τὴν ἀφίξιν του. Ο Ἀρχηγὸς τοῦ Γ.Ε.Ν. ἐδήλωσε τότε ὅτι, λόγῳ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην νυκτερινῶν πυρῶν τοῦ στόλου, ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ στόλου θὰ ἀργήσῃ δλίγον. 'Αλλ' ἐπειδὴ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ τεθέντος προβλήματος παρουσιάζει μίαν πρώτην ἀποψιν —γενικήν— ἡτις ἀναπτυσσομένη θὰ διευκολύνῃ τὴν περαιτέρῳ ἀνάλυσιν, προέτεινε νὰ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ προθῇ εἰς ταύτην καὶ, εἰς προσεχῆ συνεδρίασιν, μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Α.Σ., νὰ ἀναλύσῃ λεπτομερῶς τὰς ἀπόψεις τοῦ Γ.Ε.Ν. ἐπὶ τῆς χρησιμοποιήσεως τοῦ Β. Ναυτικοῦ.

Ο Πρωθυπουργὸς διως προετίμησε νὰ ἀναβληθῇ ἡ περαιτέρω συζήτησις μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Α.Σ., τονίσας ὅτι τὸ ζῆτημα εἰναι σοβαρὸν καὶ δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ συζητηθῇ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ στόλου. Τοιουτοτρόπως ἀπεφασίσθη νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις τὴν 20.00 τῆς ἐπομένης.

Τὸ Πολεμικὸν Συμβούλιον ἐπανέλαβε τὴν συνεδρίασίν του τὸ ἐσπέρας τῆς Πέμπτης 12ης Δεκεμβρίου 1940 εἰς τὸ Γεν. Στρατηγείον, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν καὶ πάλιν τοῦ Βασιλέως καὶ παρουσίᾳ τοῦ Διαδόχου. Παρόντες ἡσαν ἐπίσης ὁ Πρωθυπουργός, οἱ Ὑπουργοὶ Στρατιωτικῶν, Ναυτικῶν καὶ Αεροπορίας, ὁ Ἀρχιστράτηγος, ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Γ.Ε.Ν. καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ